

In memoriam
Max van der Kamp

JACQUES ZEELEN

IN MEMORIAM

Het aardige van de andragogiek is dat ze geen onderdak heeft gekregen of gezocht in de Ivoren Toren van de Academie, maar te velde is getrokken op zompige, moeilijk toegankelijke contreien en nooit te beroerd was om zich in te laten met daklozen en onbehuisden die minder in Harmonie met hun omgeving leven.

Deze typering van de andragogiek gebruikte Max van der Kamp, 6 juli 2007 onverwacht in Groningen overleden, in zijn bijdrage aan de lustrumbundel van de Rijksuniversiteit Groningen ter gelegenheid van het 380-jarig bestaan in 1994. Het citaat geeft goed zijn betrokkenheid weer bij dit vakgebied, dat later zijn voorzetting vond in het interdisciplinaire vakgebied van de sociale interventie. Deze betrokkenheid was echter niet onvoorwaardelijk en kende ook een duidelijke ingetogenheid. Ook al voordat het politiek correct werd, was Max van der Kamp van mening dat sociale wetenschappers, en dus ook andragogen, geen sociale problemen kunnen oplossen. Preciezer betekende dat volgens hem dat enige bescheidenheid en distantie geboden zijn:

'Hoewel ook niet vies van een normatieve bijdrage in het publieke debat, is de taak van de andragogiek vooral het verrichten van empirisch onderzoek op gebieden als educatie, arbeid en hulpverlening.

Haar functie is het verhelderen van de aard van de interventies die kunnen bijdragen aan de oplossing van sociale problemen, het ondersteunen van ontwerpprocessen en het evalueren van interventies op bedoelde en onbedoelde gevolgen.'

Max van der Kamp werd geboren in 1947 in Menado, Indonesië. Hij studeerde psychologie aan de Universiteit van Amsterdam van 1966 tot 1973. In 1971 werd hij student-assistent bij het Kohnstamm Instituut voor Onderwijsresearch (later SCO-Kohnstamm Instituut) van de Universiteit van Amsterdam. Hij bekleedde er verschillende functies van onderzoeker tot waarnemend directeur. In 1982 werd hij benoemd tot hoogleraar Andragogiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. In de 25-jarige periode tot aan zijn dood speelde hij een centrale rol in de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten van de vakgroep in Groningen. Hij was (mede)promotor van meer dan 25 promovendi, waaronder vele auteurs die in het tijdschrift *Sociale Interventie* publiceerden, zoals Geert van der Laan, Ruud van der Veen, Judith Wolf, Han van Dijk, Wilma Swildens, Louis Polstra en (recentelijk) Gert Schout. Hij hield zich intensief bezig met methodologische vraagstukken (bijvoorbeeld het *learner report*, evaluatie- en interventieonderzoek), kunsteducatie (bijvoorbeeld zijn proefschrift 'Wat neemt de

leerling mee van kunstzinnige vorming?'), volwasseneducatie en *lifelong learning* (bijvoorbeeld deelname aan het internationale 'assessment of adult literacy'-onderzoek (IALS)) en ontwikkelingssamenwerking in het hoger onderwijs (bijvoorbeeld academisch supervisor van educatieprojecten op universiteiten in Mozambique en Zuid-Afrika). Daarnaast was hij voorzitter van SVE, nam hij deel aan tal van besturen en adviesraden in de geestelijke gezondheidszorg, bij ROC's, conservatoria, de Nederlandse UNESCO Commissie, TELEAC, het Max Goote Kenniscentrum en vele andere organisaties.

Op vrijdag 2 november 2007 werd in het Groninger Museum een herdenkingssymposium voor Max van der Kamp gehouden. Aanwezig waren velen die zich in de afgelopen jaren door hem hebben laten inspireren, uit de verschillende educatieve werkvelden en van verschillende universiteiten. Zijn broer Leo van der Kamp (oud-hoogleraar psychologie aan de Universiteit Leiden), Ruud van der Veen (hoogleraar Teacher College Columbia University in New York), Folkert Haanstra (bijzonder hoogleraar cultuurparticipatie en -educatie aan de Universiteit van Utrecht) en Arlindo Siteo (vorig jaar gepromoveerd bij Max van der Kamp en verbonden aan de Eduardo Mondlane Universiteit in Maputo, Mozambique) belichtten verschillende perspectieven en perioden in het werk van Max van der Kamp.¹

Wat zowel uit deze bijdragen als uit de vele reacties, die ons als afdeling in Groningen na zijn plotselinge overlijden bereikten, pregnant naar voren komt, is dat Max van der Kamp een zeer belangwekkende bijdrage heeft geleverd aan de ontwikkeling van de volwasseneducatie en sociale interventie, zowel in Nederland als internationaal gezien. Daarnaast gaven veel mensen uit binnen- en buitenland aan hoeveel ze aan zijn adviezen en ondersteuning hebben gehad en hoezeer ze zijn beminnelijke omgang en spitse humor waardeerden. Het grote verlies is voor velen nog dagelijks voelbaar. Wij, als naaste medewerkers van Max gedurende een lange periode, putten hier inspiratie en steun uit om door te gaan met het verhelderen van sociale interventies en mogelijk bij te dragen aan de oplossing van sociale problemen.

NOOT

- 1 In februari 2008 zal een boek van het herdenkingssymposium verschijnen bij het Max Goote Kenniscentrum in Amsterdam, waarin opgenomen de bijdragen van de sprekers en een bibliografie van het werk van Max van der Kamp.